

RAADSBRIEF

ONDERWERP

Voorstel afdoening toezegging T34 en motie M47 over aanbesteden dan wel anders regelen van het (leerlingen)vervoer.

KENNISNEMEN VAN

Voorstel afdoening toezegging T34 en motie M47 over aanbesteden dan wel anders regelen van het (leerlingen)vervoer.

INLEIDING

Tijdens het raadsdebat van 12 november 2024 is de volgende toezegging (T34) gedaan: *wethouder Paters laat op de vraag vanuit de fractie SGP t.a.v. het leerlingenvervoer weten dat een reflectie op de manier hoe andere gemeenten het leerlingenvervoer regelen (door middel van aanbesteding of andere vormen) zo snel mogelijk naar de raad toekomt.*

In de raadsvergadering van 17 december 2024 is de motie 'leerlingenvervoer aanbesteden ja of nee' (M47) aangenomen door de gehele raad. Het dictum van deze motie is: *Verzoekt het college: Bij de uitwerking van de toezegging (de hierboven genoemde toezegging T34) ook mee te nemen, een analyse van de mogelijkheden om dergelijk vervoer op andere manieren te regelen dan bij aanbesteding. En bij deze analyse mee te nemen: De mening van belanghebbenden (ouders, scholen en instellingen) en welke rol zij eventueel kunnen innemen bij de uitvoering en organisatie van het vervoer. Een analyse om vervoer van de onderscheiden doelgroepen in de uitvoering separaat te regelen. Bij de uitwerking van de mogelijkheden lokale vervoersbedrijven te betrekken.*

Deze raadsbrief gaat in op zowel de toezegging en de motie. Hiermee stelt het college voor om zowel T34 en M47 hiermee als afgedaan te beschouwen.

KERNBOODSCHAP

De motie en toezegging zijn ingediend en uitgevoerd in de context dat er zojuist een nieuw vervoerscontract voor meerdere jaren is afgesloten. De input is dus vooral toekomstgericht. De bevindingen worden hieronder weergegeven

Er is gesproken met:

- De gemeente Rijssen-Holten (hebben het aangepaste leerlingenvervoer belegd bij een door ouders opgezette stichting)
- De gemeente Borne (heeft apart aanbesteed, dus niet deelgenomen aan een van de regionale percelen)
- De stichting die het leerlingenvervoer voor de gemeente Rijssen-Holten uitvoert.

In de overwegingen voor de motie wordt de uitzending van het VPRO-programma Zembla aangehaald. Hierin komt jurist Tim Robbe aan het woord. In deze uitzending zegt hij dat voor een andere procedure dan aanbesteden, de wet op landelijk niveau moet worden aangepast. Zolang dat niet is gebeurd, zullen gemeenten gebonden blijven aan aanbestedingen. Wel kan er dan worden gekeken naar het aantal betrokkenen bij dergelijke aanbestedingen.

De 10 Twentse gemeenten hebben in 2022 besloten om alle vormen van doelgroepenvervoer (regiotaxivervoer, leerlingenvervoer, Jeugdwet- en Wmo-dagbestedingsvervoer) weer gezamenlijk aan te besteden. Hierbij is al het regiotaxivervoer plus de callcenterfunctie ingedeeld in één nieuw perceel (perceel 1). Al het leerlingenvervoer, jeugdwetvervoer en het Wmo-dagbestedingsvervoer is

hierbij opgedeeld in 3 afzonderlijke percelen. Onze gemeente is toen gecombineerd met de gemeenten Hellendoorn en Wierden (perceel 2). Deze beide percelen zijn gegund aan vervoerder Willemsen de Koning. Op criteria als prijs en kwaliteit is beoordeeld en geselecteerd. Zij kwamen als beste uit de bus. Onderstaand wordt verslag gedaan van een verkenning bij respectievelijk de gemeenten Rijssen-Holten en Borne. Dit zijn beide gemeenten die (opnieuw) niet hebben deelgenomen aan de eerdergenoemde regionale aanbesteding van 10 Twentse gemeenten in 2022 omdat er door deze gemeenten zowel voor het sociaal recreatieve vervoer (regiotaxi) als voor de andere vervoersvormen, al vóór de vorige regionale aanbesteding (2016-2017), andere keuzes zijn gemaakt.

Rijssen-Holten

In de situatie van de gemeente Rijssen-Holten heeft zich op enig moment een vertegenwoordiging van ouders bij de gemeente gemeld die aangaf zich te willen inzetten voor het regelen van het leerlingenvervoer in de vorm van aangepast vervoer voor de kinderen uit de gemeente. Deze vertegenwoordiging kwam voort uit de adviesraad leerlingenvervoer, die al enige tijd daarvoor actief was binnen de gemeente Rijssen-Holten. Er zijn afspraken tussen de gemeente en deze vertegenwoordiging gemaakt en er is een stichtingsbestuur gevormd. De stichting en gemeente selecteren gezamenlijk de vervoerder. De gemeente blijft hierbij de beschikkingen voor het vervoer toekennen en opstellen, waarbij ook een bedrag wordt vastgesteld, dat moeten worden besteed aan het vervoer. Dit bedrag wordt ter beschikking gesteld aan de ouders en komt overeen met de tarieven die de stichting heeft afgesproken met de vervoerder. De stichting controleert of de vervoerder ook daadwerkelijk de beschikte ritten uitvoert. De stichting is daarnaast het eerste aanspreekpunt voor klachten. De gemeente komt in beeld als er sprake is van een (tijdelijke) ontzegging van het vervoer.

De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het vervoer, waarbij de stichting en de vervoerder uiteindelijk de gemaakte afspraken moeten uitvoeren. Zoals het halen en brengen naar daartoe aangewezen opstapplaatsen.

In eerste instantie was het de intentie van de stichting om het vervoer te gunnen aan een regionaal actieve vervoerder. Hiertegen is bezwaar aangetekend door een andere vervoerder, die daarin gelijk heeft gekregen. Ook voor deze constructie geldt dus dat er een aanbestedingsprocedure moest worden gevolgd. Dit bevestigt dat het anders dan via een aanbesteding inkopen van veel vervoer vrijwel onmogelijk is¹.

De hierboven beschreven constructie heeft diverse voor- en nadelen voor zowel de gemeente, de ouders en de vervoerder. Het voert te ver om hier in deze raadsbrief tot in detail op in te gaan. In Rijssen-Holten is dit initiatief tot deze stichting uitdrukkelijk vanuit de ouders zelf gekomen. Ons zijn tot dusver geen signalen bekend dat er in de gemeente Twenterand een soortgelijke behoefte zou leven.

Borne

De gemeente Borne nam, hoewel wel daartoe uitgenodigd, opnieuw niet deel aan voornoemde regionale aanbesteding. Borne is een gemeente met een relatief kleine populatie leerlingen die gebruik maakt van aangepast leerlingenvervoer en is bovendien goed bereikbaar met het openbaar vervoer. De afstanden van en naar Almelo en Hengelo zijn klein. Borne heeft een vervoerder gevonden die alle vormen van aangepast vervoer namens de gemeente wil uitvoeren. Uit de van tevoren gehouden marktconsultatie bleek bovendien dat er ook zonder het volume van Borne voldoende geïnteresseerde partijen waren om zich op de nieuwe regionale aanbesteding van 10 Twentse gemeenten in te schrijven.

¹ De mogelijkheden lijken er nu vooral te zijn 'aan de achterkant'. Bijvoorbeeld expliciet de mogelijkheid inbouwen om een contract zonder nieuwe aanbesteding onder voorwaarden te verlengen. Die mogelijkheid heeft de gemeente nu ook

De gemeente Twenterand had dus kunnen overwegen om ook zelfstandig aan te besteden. Zeker voor het leerlingenvervoer geldt dat de aantallen leerlingen die hiervan gebruik maken van voldoende omvang zijn om een dergelijke aanbesteding zelfstandig te kunnen uitschrijven. Echter, hiervoor is binnen de gemeentelijke organisatie binnen de reguliere formatie onvoldoende capaciteit en expertise aanwezig. We zijn in het algemeen in het sociaal domein aangewezen op inhuur/samenwerking bij zorg en doelgroepenvervoer vanuit capaciteit, kwaliteit en kosten. Een aanvullende reden om toch samen met de twee buurgemeenten aan te besteden was dat er hierdoor met 3 gemeenten tegelijk een uitvraag kon worden gedaan en dus synergie wordt geboekt.

Op inhoud worden ook keuzen gemaakt waarbij er binnen het leerlingenvervoer niet langer sprake is van een prijs per stoel in de taxi of bus, maar een prijs per gereden kilometer. Voor het leerlingenvervoer vallen de kosten hierdoor nu duurder uit, maar door de besparingen die vanwege een beduidend gunstiger inkooptarief kunnen worden gerealiseerd in de andere vormen van vervoer is de verwachting dat dit per saldo toch een kostenbesparing (of een minder sterke stijging) gaat opleveren. Deze koerswijziging had niet ingezet kunnen worden als de gemeente Twenterand voor een aparte aanbesteding had gekozen, en ook niet als er niet was gekozen voor een aanbesteding van de drie vormen van vervoer. In de beeldvorming van de afgelopen maanden ging het vooral over het leerlingenvervoer. Dit is weliswaar de vervoersvorm met de meeste gebruikers, maar dit beeld was en is niet volledig.

In de motie wordt ook gevraagd om de mening van lokale vervoerders mee te nemen in dit onderzoek. Dit is niet gedaan, omdat de vraag dan ook is welke vervoerders er dan moeten worden betrokken. Een van deze vervoerders zit tot en met eind 2025 in een wachtkamerconstructie voor perceel 2, waardoor het zelfs juridisch onwenselijk is om hen bij de uitvoering van deze motie te betrekken. Lokale vervoerders hebben en hadden een onderaannemerconstructie met de hoofdaannemer. Daar komt bij dat bij een Europese aanbesteding lokale ondernemers gelijk behandeld moeten worden met andere ondernemers. Hier mag geen enkel onderscheid in worden gemaakt. Wel wordt er in voorkomende gevallen geprobeerd door bijvoorbeeld door kleinere percelen in te richten ook kleinere vervoerders een kans gegeven. En er zijn samenwerkingsverbanden tussen inschrijvers mogelijk. Een aanvullend probleem lijkt de onbekendheid van 'kleinere' vervoerders te zijn met aanbestedingen. In de aanbestedingswet is altijd ruimte voor onderaannemers en samenwerkingsverbanden. Daarnaast moet er vanuit de gemeente – al dan niet deels in regionaal verband – ook aandacht zijn voor goed contractmanagement.

Tot slot is bij de afhandeling van de motie gevraagd om de mening van belanghebbenden (ouders, scholen en instellingen) mee te nemen. Ook dit is een lastige. De genoemde belanghebbenden vertegenwoordigen een (uiteraard) niet onbelangrijk deelbelang. De ouders willen zo goed mogelijk vervoer voor hun kinderen, de scholen en instellingen willen dat de vervoerder kinderen en personen op tijd haalt dan wel brengt. Het is aan de gemeente om deze en ook andere wensen en alternatieven (denk aan gebruik van het openbaar vervoer, een kilometervergoeding, een ebike in bruikleen) af te wegen. Hierbij speelt prijs een rol, maar ook de zelfredzaamheid van met name kinderen uit het leerlingenvervoer. En ook de eigen kracht van ouders en andere familie om de leerling zelf te halen en te brengen. Scholen hebben in de visie van de gemeente Twenterand een grotere rol in het bevorderen van de zelfredzaamheid van kinderen en jongeren dan zij zelf voor zich zien. Het beeld dat we bij ouders zien is dat er toch wel snel naar de gemeente wordt gekeken onder het mom van 'jullie moeten dit regelen en zijn verantwoordelijk'. Dit klopt strikt genomen niet. De gemeente regelt een bekostiging voor het vervoer als ondubbelzinnig is aangetoond dat ouders niet zelf kunnen halen en brengen, hierbij gaat het veelal om leerlingen met een beperking. Er wordt vrij snel van uitgegaan dat deze bekostiging bestaat uit een taxibus, waar er veel meer vormen denkbaar zijn. De gemeente werkt bijvoorbeeld al vanaf 2013 met persoonlijke vervoersplannen, tot grote tevredenheid van de betrokken leerlingen, hun ouders en de betrokken scholen/instellingen.

Concluderend stellen wij dat de gemaakte keuze vervoer regionaal aan te besteden een weloverwogen besluit is geweest. Er zijn alternatieven denkbaar, die vanaf medio 2029 zouden kunnen worden overwogen. Denk hierbij aan het eigenstandig aanbesteden. De met Willemsen de Koning gesloten overeenkomst geldt in ieder geval van 1 augustus 2024 tot en met 31 juli 2029. Als de ouders uit Twenterand een meer proactieve rol in het vervoer van hun kinderen willen, nodigen we wij hen graag uit voor een gesprek hierover.

Antwoord op motie en toezegging

Het college is bereid om als de huidige contracttermijn bijna ten einde is een marktconsultatie te houden voor alle mogelijke geïnteresseerde vervoerders, en gaat dan ook graag in gesprek met andere partijen, zoals ouders, instellingen en scholen. Er zal dan een afweging worden gemaakt van alle wensen en belangen, waarbij uiteraard ook het belang van de gemeente meeweegt. Hierbij is het wel de overweging om te bezien of er – net als de gemeente Borne – draagvlak is om zelf te gaan aanbesteden. Wij zijn van mening dat een initiatief zoals de stichting van ouders uit Rijssen-Holten vanuit de ouders zelf moet komen (zo ging het ook in Rijssen-Holten). Het college gaat dit niet proactief uitvragen.

VERVOLG

Het contract met de huidige vervoerder is vanaf 1 augustus 2024 aangegaan voor een periode van vijf jaar. Aan het einde van deze periode zal er een bredere afweging worden gemaakt, waarbij er ook nader onderzoek wordt gedaan. Tot die tijd is de gemeente dus samen met de gemeenten Hellendoorn en Wierden contractueel gebonden aan deze overeenkomst met vervoerder Willemsen de Koning. De gemeenten zullen de naleving van de afspraken uit het contract en het in november 2024 opgestelde verbeterplan nauwlettend monitoren. Ruim 12 maanden voordat de looptijd van het contract ten einde loopt, zal er op basis van de dan geldende situatie, de evaluatie van de samenwerking met zowel vervoerder als betrokken andere partijen, een keuze worden gemaakt, waarbij het ook een optie is om de gesloten overeenkomst vijf keer met één jaar te verlengen tot uiterlijk 31 juli 2034.

PORTEFEUILLE

Doelgroepenvervoer

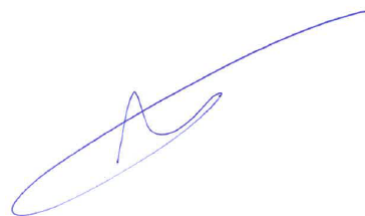
Vriezenveen, 2025

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de secretaris,

de burgemeester,



P.F.G. Rossen



mr. J.C.F. Broekhuizen